

BFI-2013: Publikationspoint

	I alt	Mono- grafi	Artikler i tidsskrift niveau 1	Artikler i tidsskrift niveau 2	Bidrag til antologi	Doktor- afhandlinger	Patenter
Aalborg Universitet	2.639,34	324,13	875,46	879,41	515,26	25,00	20,08
Aarhus Universitet	5.984,23	379,50	2.021,42	3.096,26	436,21	45,00	5,83
Copenhagen Business School	952,27	245,88	185,77	324,31	191,31	5,00	0,00
Danmarks Tekniske Universitet	3.131,71	42,96	904,86	1.868,06	273,48	0,00	42,36
IT- Universitetet	159,38	34,63	36,59	40,50	46,67	0,00	1,00
Københavns Universitet	7.512,10	582,63	2.504,50	3.943,56	442,85	30,00	8,56
Roskilde Universitet	771,49	129,25	203,49	234,06	189,69	15,00	0,00
Syddansk Universitet	2.393,92	124,29	839,72	1.276,83	123,05	25,00	5,04
I alt	23.544,44	1.863,24	7.571,79	11.663,01	2.218,51	145,00	82,88

Tabellen viser universiteternes publikationspoint fordelt på publikationsformer, f.eks. monografier og artikler i tidsskrifter. Der findes også opgørelser over point fordelt på hovedområder (NAT/TEK, SAM, SUND og HUM) for hvert enkelt universitet.

KU står for 32 pct. af landets samlede forskningskvalitet, AU for 25, DTU for 13, Aalborg for 11, SDU for 10, CBS for 4 og RUC for 3 pct. Det afslører den statistik over publikationspoint, som Forskningsstyrelsen lige har offentliggjort over den **bibliometriske forskningsindikator** (se årets BFI-2013 ovenfor). Danske uni-forskere har udgivet i alt 20.633 publikationer i 2012, og de får point efter faste satser efter publiceringstype. Indikatorstatistikken opgør så fordeling og totalscore på, hvad de enkelte universiteter/fakultetsområder har optjent af point på forskernes publiceringer i monografier, artikler, artikler i toptidsskrifter, m.m.

Teknat-videnskaberne scorer suverænt flest BFI-point med i alt 53 pct. af alle (men teknat sluger faktisk hele 59 pct. af de offentlige forskningsomkostninger, jf. Rektorkollegiets statistikbank).

Forskerne på de andre fagområder er tilsyneladende mere produktive, for

- **medicinerne** scorer 23 pct. af BFI-pointene (med kun 19 pct. på omkostningssiden).
- **Samf'-forskere** er godt med, for de scorer 17 pct. af BFI-pointene (mod 13 pct. omkostninger).
- Og **humaniora-forskere** scorer 14 pct. af pointene (mod kun at lægge beslag på 9 pct. omkostninger).

BFI fordeler penge mellem uni'erne

BFI-performancemål er ikke uvæsentligt, for det bruges til at fordele belønnings-bevillinger efter. Forskningsstyrelsen og Rektorkollegiet anser BFI-statistikken for at være det bedste empiriske mål på forskningskvalitet, som kan bruges til at fordele penge efter. Folketinget har besluttet, at ca. 200 kvalitetsmillioner årligt fordeles efter universiteternes relative BFI-score: KU belønnes fx med 65 mio. årligt, mens RUC i den anden ende kun får 7 mio. kr.

En væsentlig kritik af BFI-opgørelsen er imidlertid, at indikatoren favoriserer visse fagområder, fordi publiceringsform vægtes forskelligt og er forskellige mellem hovedområderne: **Medicin** favoriseres, idet publicering af mange småartikler på tidsskriftsniveau-1 (peer reviewede på et anerkendt niveau) giver relativt højere score i forhold til gruppe-2 (internationale toptidsskrifter, dog max. 20 % af samtlige på feltet). Og medicins meriteringsmønster afviger i øvrigt også ved mange doktorafhandlinger. **Humaniora og samfundsvidenskab** har derimod stor tradition for at udgive bøger, men monografier udgivet med års mellemrum scorer relativt lavt. Natteknik derimod scorer mange point på artikler i tidsskriftniveau-2, afslører statistikken.

UVVU: Ingen slutdato på Nyborg

UVVU kom i slutningen af juni med foreløbige udkast til afgørelser i Klarlund- og Nyborg-sagerne. I august-september havde de involverede parter så mulighed for at komme med kommentarer, replikker og dublikker. Nu er denne trafik så ophørt og UVVU-udvalget kan gå i gang med at forhandle. Der er imidlertid ikke sat en slutdato: "UVVU kan ikke på nuværende tidspunkt sige noget om, hvornår en endelig afgørelse forventes at foreligge" (svar på FORSKERforums forespørgsel).

Coming up: National adfærdskoder

I Danmark findes der allerede lokale retningslinier for god forskeradfærd på flere uni'er. Men netop nu er et udvalg ved at forhandle, hvordan en national adfærdskodeks for forskere kan se ud.

Hensigten med "en fælles national kodeks er at bidrage til - og gøre det lettere - at sikre integritet i dansk forskning", lyder formålet i kommissoriet for den arbejdsgruppe, som pt. forhandler retningslinierne.

Initiativet er taget af Forskningsstyrelsen og Rektorkollegiet i fællesskab med henvisning til, at institutions-retningslinier kan skabe uklarhed ved tværinstitutionelle samarbejder, når der skal fastlægges retningslinjer for det konkrete projekt. "Og uklarhed øger erfaringsmæssigt risiko for fejl",

Bagved ligger også, at der i EU-rammeprogrammet Horizon 2020 er mulighed for at inkorporere "principles of research integrity" som en del af bevillingsgrundlaget. Og flere udenlandske fonde stiller det som vilkår for at give midler til forskning, at bevillingsmodtageren kan dokumentere lovning på, at der er taget hånd om integriteten i forskningen.

Udvalget skal analysere danske uni'ers regler og lade sig inspirere af udenlandske kodeks for at sammensætte det nationale regelsæt.

Udvalget skal udelukkende udarbejde en national adfærdskodeks, men ikke gå ind i den betændte debat om UVVU. Udvalget skal således ikke komme med forslag til ændring af uredelighedsbestemmelser eller UVVUs bemyndigelser.

Formand for arbejdsgruppen er direktør Hans Müller Pedersen, Forskningsstyrelsen. De otte danske universiteter har stillet med hver et medlem, hvoraf ingen dog er kendte for at have deltaget i debatter om forskningsetik eller god forskeradfærd.

Hvad er 'videnskabelig på'

KU's Praksisudvalget reviderer regelsæt, så man kan gå ind i faglige vurderinger. Men udvalget er slet ikke kompetent til at dømme om

Efter måneder med debat om UVVU's kompetencer og virke kommer der nu en parallel debat om Praksisudvalget på Københavns Universitet. Et nyt regelsæt går imidlertid for vidt, mener **sociologiprofessor Heine Andersen**, eksmedlem af Praksisudvalget. Han hæfter sig ved, at der er indskrevet et krav om videnskabelig 'pålidelighed' i de nye regler. Og netop det ord udtrykker i hans øjne en faglig kontrol, som Praksisudvalget tidligere har holdt sig langt væk fra.

"Jeg var med til at lave de oprindelige regler i sin tid, og her diskuterede vi netop, at vi skulle undgå at have et centralt administrativt udvalg med dømmende beføjelser, der skulle blande sig i, hvad der er god og dårlig forskning," fortæller Heine Andersen til FORSKERforum.

Og det smagsdommeri mener han, at Praksisudvalget er på vej hen imod med en passus om videnskabelig 'pålidelighed': "Den slags hører til i den almindelige fagdebat og i peer reviewing-systemet. Man kan ikke løfte sådan et spørgsmål ud af det faglige regi og hen til et tværfagligt organ. Det kan man

Uenighed om anonyme klager

Selvom betænkningen om de nye praksisregler blev fremlagt af et samlet udvalg, var der visse punkter, hvor der ikke var enighed. Et af dem drejede sig om, hvor vidt praksisudvalget kan modtage og behandle anonyme klager. Peter Harder og Jens Rehfeld gik ind for, at det skal være en mulighed, mens det øvrige udvalg mente, at det som hidtil skal være rektor, der tager sig af anonyme anklager.

"Min erfaring er, at universitetsledelser er sindssygt utilbøjelige til at gøre noget, før de har en klokkeklar sag. Så vi mener, man skal kunne kigge på det, hvis nogen mener at kunne komme med et fældende bevis. Men Praksisudvalget brød sig ikke om ideen – de var ikke trygge ved at sidde med den varme kartoffel, en anonym henvendelse kan være," forklarer Peter Harder.

med forskningsetik og den slags, men skal et tværfagligt udvalg vurdere, om båndoptager og hermeneutisk metode er pålidelig videnskab?"

Dømme om, hvad der er god og dårlig videnskab?

Tvisten handler om, at KU pr 1. september fik et nyt, revideret sæt regler for god videnskabelig praksis, og herunder hører også en beskrivelse af Praksisudvalget og dets virke.

Men de nye regler er faldet sociolog og professor emeritus Heine Andersen for brystet. I et kritisk indlæg i Universitetsavisen går han skarpt i rette med de nye regler, som har været undervejs i næsten to år, efter et KU's bestyrelse nedsatte et udvalg, bestående af Praksisudvalget samt to eksterne medlemmer, der skulle komme med en betænkning om de nye regler. Det arbejde var mere eller mindre affødt af Penkowa-affæren og ønsket om at sikre et system, der vil kunne fange tilsvarende sager på et tidligere tidspunkt.

Men sociologiprofessoren anklager regelsættet for at tillægge udvalget nogle vurderingskompetencer, de fagligt set ikke er klædt på til. Hans skepsis udspringer af egne erfaringer med Penkowa-sagen. Den sag blev netop sendt i KU's praksisudvalg, da Heine Andersen var medlem.

"Dekanen ville ikke røre det med en ildtang, og så havnede den hos rektor og hos os. Der sad vi så en jurist, en teolog, mig, som er sociolog, en statistiker og en filosof. Og så var der heldigvis en biolog, så en i udvalget havde for sat sine ben i et laboratorium," fortæller han.

2010: Varm Penkowa-kartoffel endte hos Praksisudvalget

For Heine Andersen blev den sag enden på hans virke i Praksisudvalget. Han argumenterede for, at udvalget ikke skulle behandle sagen, og da han ikke kom igennem med sit synspunkt, valgte han at trække sig.

"Udvalget endte så med at frikende Penkowa, og det var efter omstændighederne klogt gjort. Vi havde jo ikke kompetencer eller beføjelser til for eksempel at gå i hendes dybfryser. Vi kunne bare sende breve rundt."

I Heine Andersens øjne blev Praksisudvalget i den sag sat til at løfte en opgave, som de relevante faglige ledere burde have

taget sig af: "Sådan en sag er egentlig lige ud af landevejen: Med Universitetsloven fik man indført stærke ledere med vidtgående kompetencer. Da den ph.d.-studerende gik til institutlederen, skulle samme leder være gået til Penkowa og have sagt: Det her må vi have undersøgt. I stedet sende han klagen til dekanen, og hun sendte den til rektor og skrev udtrykkeligt, at hun ville holde det i armslængde. Og så endte Penkowa-sagen i vores praksisudvalg."

Men netop Penkowa-sagen er baggrunden for det, Heine Andersen ser som en u hensigtsmæssig skærpelse af udvalgets opgave: "Regel- og kompetenceændringen er en sandsynlig udløber af Penkowa. KU vil stramme op på reglerne, så et centralt organ kan tage affære."

Svarer det lidt til, da man reagerede på 9/11 med en terrorlovgivning?

"Det er ikke helt ved siden af. På foranledning af et ekstremtilfælde overreagerer man, og gør noget, der egentlig bliver til skade for systemet," svarer Heine Andersen.

“ Praksisudvalget bør ikke bedømme, om noget er god eller dårlig videnskab. **Professor Heine Andersen**

Hvad kan udvalget vurdere og dømme om?

Heine Andersens protest mod det nye regelsæt (i UNIVERSITETSAVISEN) fik efterfølgende et svar fra **professor Jens Schovsbo**, formand for det afgåede praksisudvalg, samt **professor Peter Sandøe**, som fortsætter i det nye udvalg. De deler ikke sociologiprofessorens skepsis over at kunne vurdere 'pålidelighed', men slår fast, at det skal ske med respekt for faglig diversitet. Der skal inddrages faglige eksperter, ofte fra andre universiteter.

Over for FORSKERforum bekræfter Sandøe, at der kan indbringes sager, hvor Praksisudvalget kan afgøre spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om god eller dårlig videnskab. Også selvom der ikke på forhånd kan gives klare definitioner på, hvor grænserne går.

"Vi skal være meget forsigtige med at tage sager, der har karakter af faglig uenighed. For de skal behandles i en peer review-proces.

'Pålidelighed' på KU

Om god/dårlig videnskab, lyder kritikken

Men der kan være sager, hvor forskere bruger metoder, der set med fagets egne øjne er yderst tvivlsomme, men som alligevel ikke fanges. Som for eksempel i den første Nyborg-sag, der blev frafaldet i UVVU," siger Sandøe.

Hvem afgør, om det er en faglig tvist, eller det er en sag for Praksisudvalget?

"Det gør vi, udvalgets medlemmer. Så der får udvalgsmedlemmerne naturligvis en stor magt; vi skal forvalte omhyggeligt."

Peter Sandøe slår samtidig fast, at Praksisudvalget ikke skal behandle spørgsmål om uredelighed: "Vi skal forstås som et spejlbillede af UVVU. Når noget falder under bagatelgrænsen der, så ligger den hos os. Og får vi en sag, der handler om uredelighed, skal vi sende den videre til UVVU. Man kan sige, at det er noget rod, at vi har begge udvalg. Men sådan ville Helge Sander altså have det."

“

Der kan være sager, hvor forskere bruger metoder, der set med fagets egne øjne er yderst tvivlsomme.

Professor Peter Sandøe

Peter Harder:

"Pålidelighed handler ikke om metode"

Sprogprofessor Peter Harder har været aktiv i KU's uredelighedsdebat. Og han var den ene af de to supplerende medlemmer i det udvidede praksisudvalg (den anden var SUND-professor Jens Rehfeld), der lavede betænkningen bag det nye regelsæt. Han støtter regelsættet og opfatter ikke begrebet 'pålidelighed' som en metodologisk kvalitetsvurdering, som Heine Andersen ellers frygter.

"Det handler ikke om, om man bygger sin undersøgelse på spørgeskema eller intuition. Det er et spørgsmål om at udvise personlig pålidelighed. At man kan 'lide på', at det stykke videnskabelige arbejde, der er fremlagt, er det, man rent faktisk har udført."

Men kræver det ikke en faglig indsigt at vurdere dette?

"Muligvis – men der er ikke tale om en rent faglig vurdering. Det, man skal vurdere, er, om realiteten svarer til det, der bliver sagt. Man skal egentlig bare kunne læse indenad. Og så har udvalget jo adgang til eventuelt indhente noget faglig bistand," svarer Harder.

Nye fortolkningstvister

Heine Andersen mener ikke, at udvalget skal lave kvalitetsvurderinger. Men Harder mener, at reglerne bl.a. har til formål at forhindre nye Penkowa-skandaler, og at udvalget får en aktiv rolle. Og han har så sin personlige opfattelse af, at udvalget har muligheden for at undsige en forsker, der ikke lever op til åbenhedskravet.

"Heine Andersen mener, at udvalget skal holde sig væk. Jeg siger, at man skal fange Penkowa så tidligt som muligt. Det opnår man ikke ved, at Praksisudvalget sætter sig med armene over kors", siger sprogprofessoren. "Jeg lægger vægt på åbenhed, som også er pointeret i de nye regler. Det betyder, at når Penkowa hævder, at hun har undersøgt så og så mange rotter, og det faglige miljø konstaterer, at det ikke ser troværdigt ud, så kan Praksisudvalget bede om at få hendes materiale forelagt. Og vil hun ikke det, så kan Praksisudvalget på KU's vegne sige, at man ikke kan bakke op om vedkommende som troværdig forsker."

Regelsættet er således udsat for fortolkningstvister. Muligheden for at pådømme som utroværdig, som Harder referer til, er nemlig ikke direkte indskrevet i det nye regelsæt. Det fremgår til gengæld af en af anbefalingerne i betænkningen bag.

Mellemstation før UVVU?

Peter Harder er ligeledes tilhænger af, at Praksisudvalget spiller en rolle som mellemstation i forhold til uredelighedsudvalget. I de nye regler er det formuleret på den måde, at udvalget *kan* indbringe sagen for UVVU, hvis klageren ikke selv gør det inden for syv dage. Formuleringen *kan* er imidlertid en kompromisløsning. Harder så gerne, at det var blevet et *skal*:

"Der var en længere formuleringskamp, hvor jeg var på den mere hidsige fløj. Nu landede det som en mulighed, men jeg ville gerne have slået det fast, at Praksisudvalget automatisk leverer sagen videre til UVVU, hvis der er grund til det."

lah

KU-tvist tangerer UVVU-debat

Heine Andersens kritik af KU-Praksisudvalgets rolle som en instans, der skal vurdere videnskabelig pålidelighed, tangerer den løbende debat om UVVU.

UVVU-debatten er fremprovokeret af de igangværende sager om Bente Klarlund og Helmuth Nyborg.

Foreløbige udtalelser har sat sindene i kog om fortolkning af UVVU's regelsæt – hvad er uredelighed og hvad kan UVVU egentlig gå ind og vurdere? I FORSKERforum stillede to juraprofessorer – Peter Pagh og Henrik Lando – spørgsmålstegn ved UVVU's berettigelse til at erklære forskere uredelige, når UVVU ikke positivt kan bevise forsættligt forsøg på at snyde. Sagen afslører, at der er dyb uenighed i samfundsvidenskaberne, populært sagt mellem "empirister og liberalister".

Problemer i UVVU's kompetencer

Sociologiprofessor Heine Andersen har kritiseret "liberalist-mindretallet" i Helmuth Nyborg-sagen, som ikke vil dømme Nyborg uredelig, fordi det bare er "mangelfuld reference", når Nyborg ikke har kunnet eller ville fremlægge en central kildereference. Den kritik står professoren ved.

Men samtidig erklærer han sig delvist enig med Pagh og Lando, når de peger på nogle grundlæggende problemer omkring UVVU's kompetencer: "Erfaringerne med UVVU er ikke entydigt gode. Sådan som kommissoriet er formuleret, kan udvalget ikke fortage egentlige kvalitetsvurderinger af forskningen – og gudskelov for det. Men hvis de så når frem til, at der ikke er uredelighed, kan det virke som en blåstempling af forskningen," forklarer Heine Andersen og henviser til en tidligere Nyborg-sag, hvor der ikke kunne påvises uredelighed.

"Udvalget måtte ud i, at der ikke er tale om uredelighed. Og så bliver det udlagt som om en frikendelse, som at der siges god for Nyborgs forskning. Det er en af svaghederne. Der er problemer med et statsligt udvalg, der har en overdommerfunktion og kan blive rodet ind i slagsmål om sandt eller falsk og god eller dårlig forskning."